

جەزا چنگیانی

له‌ ناوه‌ختی ده‌روونیکی گنگل خۆاردووی شه‌ویکی ته‌نیایدا، په‌له‌ هه‌ورینی سپی و بیگه‌ردی ویلی ئاسمانی مۆسکۆ پزایه‌ ژووری نوستنه‌که‌مه‌وه. پاپچه‌کانم، زۆر به‌ ئه‌سپایی له‌ ده‌ورم ئالا، ئالاندیک ده‌بویست له‌شی گه‌رم و گۆپی گه‌رمیانیم* له‌ ئامیزی سارد و سپر و ته‌زیویدا بتاوینی و هه‌لمبمژئی، چۆرپه‌لی لێپه‌یدا بوو بالایه‌کی قه‌دبلندی که‌میک خه‌پینی شوشه‌یی، جووتی مه‌مکی نه‌مژاوی سروشتی، له‌ ته‌ک خۆیدا دووه‌ستیره‌ی تازه له‌ دایک بووی ئاسمانی مۆسکۆی هانیبوو کهدبوویه‌ چاوی ' ئا دووچاوی گه‌ش و نه‌رم و نیانی پۆمانسی شه‌رم و نااشنا. پریژیکی میژوویه‌کی چاوه‌پوانی پڕ حه‌زی ماچی لێده‌په‌رژا، شه‌پۆلی قژیکی خورمای کال، وه‌ک په‌نگی قاوه‌ی ته‌زیوی په‌له‌که‌ زیپه‌ی دای بارانیکی که‌م، به‌ لامل و پشت و گه‌ردنی پووت و گومه‌زی نه‌رمۆله‌کانی سه‌رسنگیا پزایبوو، گۆپکه‌ په‌مه‌یه‌کانی مه‌مکی وه‌ک تینوی هه‌لای ده‌میک ده‌روون گه‌رم بن، ئاوا ئاگام لیبوو فوویان له‌ تاله‌ مووه‌ پزایه‌کانی سه‌ر زمانیان و سه‌ره‌تاتیکیان له‌ ته‌ک ته‌پری لیوه‌کانما ده‌کرد. له‌سه‌ر ته‌ختی نووستنه‌که‌م وه‌ک په‌یکه‌ری خانمیک هه‌وری به‌ پووتی وه‌ستا. به‌ زمانیکی زۆر نیان، هاته‌ دووان. ووشه‌کانی تامی شیعره‌کانی پۆشکین و ده‌نگی. ده‌نگی نۆته‌کانی چایکۆفسکی و هه‌ناسه‌ی بۆنی (کفان)* ی لێده‌هات. باوه‌شی پێداکردم و عه‌زه‌تی بوو منی گه‌رمیانی له‌ ئامیزی ته‌زیویدا بتاوینی. به‌ سۆزه‌وه‌ سه‌ری خسته‌ نیوان هه‌ردوو نه‌رمۆله‌کانیه‌وه‌ توند نوساندمی به‌خۆیه‌وه‌، گۆپکه‌کانی مه‌مکی یه‌ک له‌ دای یه‌ک خۆیان ترازانه‌ نیوان لیوه‌کانمه‌وه‌ و له‌ته‌ک سه‌ری زمانما بازی ختوکه‌یان په‌یه‌کتی ده‌کرد، به‌له‌شی هه‌وریدا شۆپبوومه‌وه‌ چالی ناوکیم مژی، بۆنی به‌ هه‌شت و سروشتیک په‌سه‌نی پووسی لێده‌هات، زۆر هه‌ولیدا بمکات به‌ چه‌ند نمه‌ و بمکینتته‌ ناخیه‌وه‌. که‌میک خۆم ترازان پیم ووت.

ئاخر ئه‌ی کچی هه‌ور چۆن گه‌رم له‌ ساردا ده‌تاوی؟

(به‌ هه‌ردوو ده‌سته‌ هه‌وریه‌کانی سه‌ری گه‌رم و چاوه‌ ئه‌ستیره‌یه‌کانی بپه‌ قولاوی چاوه‌ قاوه‌یه‌کانم و ناسکه‌ ماچیک لیوه‌کانمی کرد و به‌ ئه‌سپایی ووتی)

ئه‌دی تۆنازانی گه‌ر ده‌روونی ته‌زیوی منی هه‌ور گه‌رم رابی، چ هه‌وره‌ بروسکه‌یه‌ک له‌ دایک ده‌بی؟ ده‌مه‌ویت پێش گه‌رمپه‌هاتنی ده‌روونم، گه‌رمی ده‌روون هه‌لمژم، من ده‌میکه‌ له‌ ئاسمانی ته‌زیووی مۆسکۆ له‌ چاوه‌پوانی هه‌وره‌ بروسکه‌ی حه‌زیکدام، پووم تیناکات. بویه‌ وا ویلی ولاتیکی ناموو ژوور و باوه‌شی تۆم. وا من هاتووم. تینویتی چه‌ند سال چاوه‌پوانی و گله‌یی سه‌ختی رۆحم بۆ تۆ هانی ده‌ ئازابا ئه‌ی گه‌رمیانیه‌ ته‌نیاکه‌. با وه‌ک ته‌زیوی دوو دونیای جیا. له‌ ناو یه‌کدا بتوینه‌وه‌. ده‌ ئازابا له‌ ناخی ده‌روونی سروشتی من دا. له‌ جیاتی قۆدگا نه‌ک قومی تا خوا حه‌زه‌کا (کفان)ی حه‌زم بنۆشه‌. منیش له‌ باخه‌لتا رۆح ده‌چنم.

من چه‌ند ساله‌ ویلی ئاسمانیک بی باوه‌شم. ئه‌دی ده‌خيلتم پیم نالیت تۆ چه‌ند ساله‌ له‌ کۆیت؟

من هاتووم چرکه‌ مروارییه‌ پڕ ته‌کان و سپه‌ و حه‌زه‌کانی ئه‌م سه‌ردانه‌ کورته‌م بکه‌م به‌ ملوانکه‌ی میژوویه‌کی پڕ سه‌روه‌ری له‌ گه‌ردنی ته‌مه‌نی بئالینم. به‌لین بی که‌ گه‌رپامه‌وه‌ پۆمانی ماچه‌کانت شیعری هه‌ناسه‌کانت، تۆقلی ته‌کانه‌کانت بۆ هاورئ هه‌وره‌ ته‌نیاکانی ئاسمانی مۆسکۆ بخۆینمه‌وه‌، ده‌ مه‌ترسه‌ وه‌ره‌ له‌م پۆچه‌ چاوه‌پوانیه‌م مژ بده‌، وه‌ره‌ له‌م له‌شه‌ شوشه‌یه‌ پڕ حه‌زه‌ ته‌کان بده‌. وه‌لی توبیوو توو پۆچی پۆمانه‌کانت له‌ عه‌زه‌تا پیستی سپی و کالم مه‌روشینه‌، په‌نگی په‌می گۆپکه‌کانم مه‌ژاکینه‌، ئا ووریا به‌ لیوه‌کانم به‌رگه‌ی ماچی شیتانه‌ و مژینی توند ناگرن، به‌ گاز مه‌یانترسینه‌. ئاخرتۆ نازانی له‌ ناو هه‌وره‌کانی مۆسکۆدا من (شۆخه‌ نازناوم)؟ که‌ گه‌رپامه‌وه‌ با له‌ جیاتی شه‌رم شانازی به‌ ماچه‌کانته‌وه‌ بکه‌م، ئا به‌لین بی مۆری لیوه‌ قاوه‌یه‌ گه‌رمه‌کانی سه‌ر لیو و گۆپکه‌ و سینگ و گه‌ردن و ناوک و کیشوهری له‌شم نه‌سپمه‌وه‌، ئه‌زانی بۆ؟ با هه‌وره‌کانی هاوریم بپوابکه‌ن منی سه‌ر هه‌لگرتووچه‌ند بووچه‌ ماچم به‌ پۆخ چنیوه‌. هه‌ر ماچیک مۆری فیزه‌ی سه‌فه‌ری ژووریک پڕ عه‌شق. وه‌ره‌ وه‌ره‌ پاله‌وانی خه‌وه‌ ئه‌رخه‌وانیه‌کانم، تا گه‌رمی پۆخت مۆله‌ت ده‌دا ته‌کان بده‌، ته‌کانه‌کانت هه‌ر چه‌نده‌ گه‌رم بن تینویتیم زیاتر ده‌شکین. ئاخیر سروشتی ده‌روونی هه‌ور وایه‌ که‌ گه‌رم دابی لیزمه‌ بارانی عه‌شق به‌ سه‌ر زه‌ویدا ده‌بارینی.

پالی خستم، به‌ ئه‌سپایی پووتیکردم. زمانی به‌ سه‌ر تووکه‌کانی پوزو شله‌کی پانه‌کانما هانی، تاقه‌ تووکیکی سه‌رسنگم نه‌ماوو له‌ په‌گه‌وه‌ بۆنی سروشتی کوردستانی لێهه‌لنه‌مژیی. له‌شی بووبه‌ چه‌تره‌ هه‌وریک سپی و سۆلی خه‌پینی پڕ عه‌شق و هه‌موو جه‌سته‌می له‌

باوه شگرت. هه ناسه ی دهر وونی گهرماهات و چه ند په له یه ک له له شی هه وری چرپوونه وه و بوون به نمه و دوا ی هه وره بروسکه یه کی ئۆف ئۆف. لیزمه بارانیکی به سه ر پۆما پژاند. دوا تنۆکی ته پایی له شمی مژیی و به ئارامی به ره و ئاسمانی ژوره که م فری. (په لیم گرت و هاوارم لیته لسا)

ئهی کچی هه ور بۆ کۆی دهر ویت بی به جیهیشتنی ناویشانی، به لینی، ژوانی جیم ده هیلی ؟

دهر ویم بۆ ئاسمانه که ی خۆم، ئاسمانی عاشقه ته نیاکانی مۆسکۆ ئیستا ده سته خوشکه کانم چاوه پیم، چاویان بریوه ته ریگی ئاسمانیکی بی من، چاویان ناچیه ته خه و تا چیرۆکی ئەم سه فه ره پر ماچ وته کان و هه لمژینه یان بۆ نه گپیمه وه. ئۆقره ناگرن. ده پیم بلی... که ی دیته وه ؟

نازانم !!! وه لی هه ردیمه وه. ئاخه ته مه نیکه من ئەودالی باوه شیکی گهرم، وا ئیمشه و چه شتم دلنیا به چۆله که ی ئەم رۆحه ی من ئیتر بی سرپه ی گهرمی هه ناسه وته کانه کانی تو ئۆقره ناگریت، هه ردیمه وه.

تکایه تا دیته وه و فیزی هه میشه ی ژووری نووستنه که م وهرده گریت، قوربانته بچند چل له په نجه کانتم بۆ به جیهیله و با له جیاتی تو، بیخی مووه کانی سه رسنگ و به رموسه لانه ختوکه بدن و بمخه نه خه و.

نا نا هه وره کانی هاویریم بی په نجه منیان ناوی. ده لاین تو له سه فه ری عه شق و پروتیدا بوویت یان جه نیگی جه رگ بر. وا بی په نجه گه پراویته وه. نا چله په نجه ته ناده می. ئاخه نازانی پۆژی چه ند جار په نجه کانم ده که مه شان و له بهر ئاوینه ی دهریای په ش و شه خته سه هۆلی سیریا دا پرچی په لکه زیرینه ی پی پیکده خه م. زویر مه به تا جاریکی تر دیمه وه. ده بی له گه ل یادگاری سرپه ی ماچه کان، ئۆفی ته کانه کان، مۆسیقای هه ناسه کان بتلیته وه. وه لی به لاینته پیده ده م هه موو شه ویک پیش نووستنه که ت و ژور به ئارامی و له سه ر ئاوازی ماچه کانمان به شیعر لای لایه ی پۆچی گر گرتووت بۆ بکه م. ئارامبگره ئهی گهرمیا نیه شه یداکه، سه فه ری خوشه ویستی ژور ناسک و دژاره په له مه که هه ردیمه وه له ته که مه لۆی چه زی جیماوی ته مه نیکی درێژدا دیمه وه. په له مه که له م سه فه ره پر عه شق و ته کانه دا هه زاره ها چرکه و وشه ده بی به قوربانی. قه ده ریکه پچکه ی ته مه نی ویلم سات له دوا ی سات له بهرچاوم گوزهر ده کات و نه چه پکه گولیکی ماچی گرتووه و نه باوه شیکی شه هه وتاوی. من ئیستا تو م هیت. ئیتر چرکه کانم بۆ تو مه لۆده که م. ئیتر هه ناسه کانم به بۆنی هه ناسه ت بۆندار ده که م، ئیتر له ویوه. له ئاسمانی مۆسکۆوه سه رده خه مه سه ر سنگی نه رمی هه وره کانی هاویریم و بیرت ده که م، خه فته مه خۆ هه ردیمه وه. من له وی ژور ته نیام و که س شک نابه م له پۆچی تو زیاتر گهرمی لیچنم، تۆش له ژوره که تدا وه ک من. ئەو ساتانه ی هه ناسه ی شه پۆله کان هه لده که ن و به رو قولای ئاسمانیکی بی سنورم ده میهن هه ست به تاوانی له سپه کانم ده که م. چونکه بۆنی ژووری نووستنه که تم لیدوور ده خه ن. ئارامبگره پاله وانی چرکه پۆمانسیه پروته کانم، قه ده ریکیه من وا ده ژیم و له چاوه پروانی له شی گرمیا نیه کدا م. هه ردیمه وه ئەمجاره یان که هاتمه وه به دیاری شانۆنامه یه کی ته ببنراوی ئۆرۆتیکی ستاناسلافسکیت بۆ دینم و پیکه وه ده بین به دووئه کته ر له سه ر ته ختی شانۆی ژووری نووستنه که ت نمایشی دوو عاشقی پروت ده که ی، که هاتمه وه ملوانکه یه ک له ده نکه مرواری هونراوه وونیوه کانی دهریای پۆمانسی پۆشکینت بۆده هیتم و له پشوو ی ژمه سه سیکیه کاندای سه رده خه مه سه ر سنگه توو کاویه که ت و هیدی هیدی بۆت ده خۆینمه وه په له مه که هه ردیمه وه ترپه ی دل م.

وورده و وورده ته نک بوو له قولای ئاسماندا توایه وه به ته نیا و به پروتی له ژوره که دا به جیهیشتم.

* گهرمیانی (مه به ست باشوری کوردستانه که له چاوه شه کانی تری کوردستان به گهرمیانی کوردستان ناسراوه).

* کفاز جۆره خۆاردنه وه یه کی پۆسیه و زیاتر له هاوین و کاتی گهرمدا ده خوریته وه.